

ÅRSRAPPORT 2018

BALLERUP
MUSEUM

Ballerup Museum er et kulturhistorisk museum, der beskæftiger sig med Ballerup Kommunes historie. Udstillingerne fortæller ud fra forskellige vinkler om historien i Ballerup Kommune. Museet er en del af den levende landsby Pederstrup. Pederstrupgård, Lindbjerggård, Lynsmedens Hus og Skomagerhuset danner sammen med to historiske haver og grønne arealer rammerne om stedet.

Indhold

Indledning	3
Formidling	4
Udviklingsprojekter	9
Samarbejder	10
Samlingen	12
Frivilliggruppen	14
De besøgende	15
Markedsføring og butikkerne	17
Bestyrelsen	18

Forsiden: Formidlingsinspektør Sara Kvist som heksen i eventyret Fyrtøjet, eventyrløb til høstmarkedet.
Fotos: Teatergruppen Klima, Marie Jensen og Ballerup Museum. Layout: Johannes Jensen.

Indledning

Der er sket meget i året, der er gået. Året startede med, at en ny bestyrelse konstituerede sig og lavede planer for den nye bestyrelsesperiode. Året har også budt på nye og frugtbare samarbejder i Pederstrup, spændende formidlingsaktiviteter, nye publikationer osv. I forbindelse med forhandlingerne om

Ballerup Kommunes budget 2019 var det dejligt at mærke den store opbakning, der var bag museet fra lokalsamfund og netværk.

Det glæder mig i ord, billeder og tal at fortælle om 2018 på Ballerup Museum.

Museumsleder

Mette Jensen

februar 2019.

Formidling

Formidling af lokal- og kulturhistorie er en stor del af museets arbejdsområde. Formidlingen spænder over en bred vifte aktiviteter lige fra udstillinger og rundvisninger til byvandring og foredrag.

Skiftende udstillinger

I museets to udstillingslokaler, der bruges til skiftende udstillinger, er der igennem året blevet vist i alt 4 mindre udstillinger. Derudover blev der i de permanente udstillinger løbende indarbejdet en række udstillingsskots og højtidsudstillinger.

Årets lidt større udstillingsprojekt var udstillingen "Ballerups mange ansigter", der blev til i samarbejde med Venligboerne i Ballerup. Udstillingen handlede om nogle af de mennesker, der er kommet til Ballerup inden for de seneste år på flugt fra krige og politisk forfølgelse osv. Udstillingen tog udgangspunkt i

interviews med 6 flygtninge, der fortalte deres historie og om deres drømme for fremtiden.

I udstillingen foldede vi også tre historiske fortællinger ud, der indgår i "immigrantarkivet" i den permanente udstilling "Vejen til Ballerup". "Ballerups mange ansigter" blev vist i forlængelse af udstillingen "Vejen til Ballerup".

I samarbejde med teatergruppen KLIMA viste vi udstillingen "Kom bag om Skammerens datter 2" i Skomagehuset, her kunne man opleve kostumer, rekvisitter og scenografi fra forestillingen "Skammerens datter - det endelige opgør", der blev opført i Baltoppen Live i september. Udstillingen var en del af Ballerup Børnekulturfestival, der handlede om middelalder og fantasiuniverset omkring "Skammerens datter". Festivalen var arrangeret i regi af Ballerup Kommune i et samarbejde mellem børneinstitutioner, skoler, kulturinstitutioner og foreninger.

Formidling

Fra æg til kylling - real life

I uge 7 satte vi i samarbejde med Skoletjenesten Pederstrup 8 æg i en rugemaskine. Den 6. marts tidligt om morgenen klækkede tre af æggene. I perioden frem til klækningen og efterfølgende kunne man følge udrugningen og kyllingernes opvækst via små film på museets Facebook og hjemmeside. Døgnet rundt kunne man desuden via livestreaming på forsiden

af hjemmesiden følge æg og siden kyllingerne. I forbindelse med udrugningen viste vi en lille spotudstilling i legetøjsudstillingen, hvor man kunne blive klogere på kyllingefostrets udvikling i ægget og opleve genstande om hønsehold på gårdene før i tiden. Kyllingerne blev efterfølgende sat ud i et separat bur ved siden af hønsegården bag Lindbjerggård.

Høstmarked

Årets høstmarked på museet stod i eventyrets tegn. I samarbejde med Ballerup Bibliotek lavede vi et eventyrløb for børnefamilier, hvor deltagerne skulle finde poster og løse opgaver om eventyr. Derudover var de øvrige aktiviteter opbygget omkring temaet fx kunne man se mobilt dukketeater med H.C. Andersens eventyr og opleve hønemor fortælle.

Formidling

Publikationer

I 1924 udkom børnebogen "Eventyret om de tre hvide bjørne". Børnebogen handler om tre bjørne, der flytter hjemmefra, fordi deres dreng Jørgen ikke længere er interesseret i at lege med dem. Bogen, der er skrevet på vers med tekst af Otto Schray, er illustreret af storfyrstinde Olga. Ballerup Historiske Forening og museet genoptrykte sammen "Eventyret om de tre hvide bjørne". Bogen indeholder den originale danske tekst samt en nyproduceret engelsk oversættelse. Derudover indeholder bogen den kulturhistoriske baggrund for personerne i og bag bogen.

Gennem et par år har en lille gruppe museumsfrivillige arbejdet med at formidle planterne i krydderhaven. Formidlingen blev i 2018 til

hæftet "Fortællinger om krydderurter", hvor planternes kulturhistorie beskrives. Beskrivelserne er krydret med opskrifter, hvori planterne indgår. Desuden blev hver plante illustreret med en akvarel lavet af museets lille tegne-/malegruppe. Akvarellerne blev udstillet i Skomagerhuset sammen med historiske genstande om lægeplanter og krydderurter. Publikationen blev sponsoreret af Grønt Råd i Ballerup Kommune. Begge publikationer, der sælges i museumsbutikken, blev lanceret ved en reception i det grønne, hvor vi samtidig åbnede udstillingen med akvarellerne i Skomagerhuset.

Høj- og årstider

Årets gang og højtiderne er et gennemgående tema i tilbagevendende aktiviteter, som tilbydes året i gennem. De fleste af disse aktiviteter er fortrinsvis målrettet børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn, hvor man kan være sammen om aktiviteter på tværs af generationer. I 2018 holdt museet for første gang fastelavn i samarbejde med Konditorgården med blandt andet tøndeslagning og fastelavnsværksted.

Formidling

Op mod jul

Tiden op mod jul er museets "lille højsæson". Årets juleudstilling 2018, der havde titlen "Julegys og vintermørke", fortalte om julens overtro og om livet på landet i den mørkeste tid på året i 1700- og 1800-tallet. I udstillingen indgik forskellige væsner, der var knyttet til den folkelige overtro og julen på landet fx hærgede Glosoen under bondens julebord. Glosoen var et uhyggeligt spøgelsessvin med lysende øjne og pigge på ryggen, der varslede død. Hvis man glemte at ofre et neg til Glosoen i høsten, så risikerede man, at svinet kom og lavede ravage under julebordet. Museet havde i samarbejde med ekstern bistand opbygget det uhyggelige svin der med lys og lyd, skræmte de besøgende i løbet af julemånederne.

Til udstillingen lånte vi blandt andet tre store filtede trolde af Whita Sjøsten fra kunsthåndværkergruppen omkring Smedjen i Ballerup. Den mandshøje trolde Uldrik var blevet lavet for 20 år over en weekend af en gruppe filtre. Uldrik var udstillet sammen med hans to filtede troldebørn.

Den første weekend i december spillede teatergruppen KLIMA juleforestillingen "Jul på museet" i Ryttergårdens stuehus. Juleudstillingen på Lindbjerggård var planlagt, så den temamæssigt hang sammen med forestillingen. Om lørdagen inviterede vi indenfor i skolestuen til monsterworkshop, hvor børn kunne lave dukketeatermonstre og monsterslim. Om søndagen var der aktiviteter hos alle aktører i landsbyen.

Formidling

Temarundvisninger og historiske vandringer

I gennem året har der været tilbudt en lang række temarundvisninger i udstillingerne samt historiske vandringer ud af huset. Her kan nævnes de velbesøgte temarundvisninger i skolesommerferien hver onsdag formiddag. I det tidlige efterår arrangerede vi med forskellige samarbejdspartnere to ture "På kanten

af kommunen", hvor man kunne lære sin by at kende til kanten af- og lidt over kommunegrænsen. Den ene tur var en byvandring i Måløv og Jonstrup. Vandringen sluttede med et besøg på Jonstrup Samlingen. Den anden tur var en cykeltur til området mellem Balle- rup og Smørum. Turen handlede om gravhøje fra bronzealderen, krigene mod svenskerne i 1657-60 og om forstadsbebyggelser.

Udviklingsprojekter

Byen i forandring

I 2018 vedtog museets bestyrelse en ny virksomhedsplan for perioden 2018-22. Som led i virksomhedsplanen skal der i perioden under overskriften "Byen i forandring" sættes fokus på de områder i byerne, hvor der sker ændringer i dag. Arbejdet med temaet sker gennem både indsamling, historiske undersøgelser og formidling. En af de museumsfrivillige cykler med et kamera under armen rundt i kommunen og dokumenterer de steder, hvor der er

aktuelle forandringer i byerne. Han har i løbet af sommeren 2018 blandt andet taget billeder af Skovlunde Centrets nordlige del, der nu er blevet revet ned. Skovlunde Centret var det første fokus i temaet. Fra november og frem til jul viste vi et udstillingsspot i udstillingen om Ballerups historie, der handlede om Skovlunde Centrets historie og planerne for området i fremtiden. I forbindelse med temaet lavede vi også en julekalender på Facebook om centret.

De sociale medier

Museets profiler på Facebook og Instagram bruges til både formidling, kommunikation og markedsføring. Som nedtælling til jul kunne man på Facebook hver dag se et nyt "kalenderbillede" fra Skovlunde Centrets historie. Vi oplevede en stor interesse for julekalenderen med mange "likes", kommentarer og delinger. Kommentarerne indeholdt både små erindringer om centret og interesse for fremtidens bymidte i

Samarbejder

Året igennem har museet indgået i en bred vifte af samarbejder med både foreninger og andre kulturinstitutioner primært omkring formidlingsaktiviteter.

Pederstrup

Grantoftegård har fået den officielle rolle som koordinator i landsbyen. Grantoftegård har året igennem indkaldt til møder, hvor aktørerne har planlagt, koordineret og evalueret de fælles aktiviteter i landsbyen. Museet har stået for fællesannoncer og pressemeddelelser til både høstmarked og juleweekend. Derudover har museet samarbejdet omkring en række mindre arrangementer med de forskellige aktører i landsbyen fx med Grantoftegård om en mørkeaften og Konditorgården til fastelavn.

Samarbejdet mellem aktørerne kræver nytænkning og gensidig forståelse omkring de mange gamle traditioner, der er i landsbyen. I år lykkedes det at få samlet alle landsbyens juleaktiviteter til den første weekend i december. Museets samarbejde med Skoletjenesten Pederstrup er formuleret i en rammeaftale. Derudover sikrer en medarbejder, ansat i en delt stilling i Skoletjenesten og på museet, samarbejdet mellem de to enheder. Museets samling og udstillinger udgør en væsentlig ramme om store dele af skoletjenestens tilbud. På udvalgte dage samarbejder skoletjenesten og museet om aktiviteter for familier. I 2018 var det omkring sommerferieaktiviteter og høstmarked.

Samarbejder

Ballerup Historiske Forening, der fungerer som venneforening til museet, samarbejder løbende om aktiviteter med museet. Foreningen står også for selvstændige arrangementer, der bliver afholdt på museet og i Pederstrup. Dette gælder fx de meget populære erindringstræf, der holdes to gange årligt på Ryttergården. Der indtænkes også sammenhæng mellem udstillinger og artikler i foreningens medlemsblad Byhornet.

Øvrige samarbejder

I 2018 har museet indgået i samarbejder i forbindelse med formidlingsaktiviteter med Teatergruppen KLIMA, Ballerup Musik – og Kulturskole, Ballerup Bibliotekerne, Venligboerne i Ballerup, Ballerup Vævekreds, Jonstrup Samlingens Venner, Egedal Arkiver og Museum samt med en række privat personer, der har kunnet bidrage med forskellig viden og kompetencer.

”Kommunikation” på rådhuset, skoletjenesten og museet lavede sammen en lille film om de første mennesker, der slog sig ned i Ballerup området. Filmen blev vist på Ballerup Kommunes Facebook og museets hjemmeside.

Mørkeaften

En mørk og blæsende fredagften i november holdt museet mørkeaften. Aftenen bød på oplevelser i mørket fx sang elever fra musikskolen med aftensange i prydhaven, der var oplyst med 100 levende lys. Der var ca. 130 besøgende i løbet af aftenen. Aftenen blev holdt i samarbejde med Ballerup Musikskole, teatergruppen KLIMA og Grantoftegaard.

Samlingen

Arbejdet med museumssamlingen består af indsamling, registrering, magasinering og bevaring.

Nye genstande der indlemmes i samlingen, skal have relation til Ballerups historie eller særsamlingerne. Vi har i løbet af året fået en række lokalhistoriske genstande fra forskellige private givere, der på eget initiativ har henvendt sig til museet. Derudover har vi lavet en aktiv indsamling og dokumentation i forbindelse med nedrivningen af Skovlunde Centret. Inden nedrivningen besøgte vi centret og fik en del skiltning fra området samt andet materiale. Som dokumentation har vi desuden taget fotografier før og under nedrivningen af centret (jf. afsnittet "Byen i forandring"). Af lokalhistoriske genstande, der er indkommet i

løbet af året, kan nævnes møbler fra og maleri af Maglebjerggård i Pederstrup. Møblemmentet består af bord med tilhørende stole. Ifølge giver foregik en del af det sociale liv i landsbyen omkring det 8-kantede bord, her spillede gårdmændene kort, når middagen var indtaget. Fra en anden privat giver fik vi et tre meter langt træskilt med påskriften "Maaløv Kro" forærende. Skiltet havde hængt i givers hus, siden han flyttede ind i 1979. Vi kan genkende skiltet fra fotografier af kroen. Måløv Kro åbnede i 1887 på hjørnet af Frederikssundsvej og Stationsvej i Måløv under navnet "Maaløv Kro og Gjæstgiveri". Da kroen skiftede navn til Måløv Kro, blev skiltet malet om, derfor det lange skilt.

Samlingen

I slutningen af året fik vi et maleri forærende, der er malet af storfyrstinde Olga i den periode, hvor familien boede på Knudsminde i Ballerup. Motivet er Olgas frodige vindueskarm med sommerblomster i en af stuerne på gården.

I forhold til bevaring så har museet en fast kvote hos Bevaringscenter Sjælland. I 2018 har kvoten været brugt til hængepartier fra året før fx i standsættelse af to malerier.

Nyt registreringssystem

I slutningen af året tog Kulturstyrelsen det nye registreringssystem "SARA" i brug. To af museets frivillige medarbejdere nåede at komme på kursus i systemet, og i det nye år følger et par af de lønnede medarbejdere trop. Det kræver en del tid at sætte sig ind det nye system og få rutine i at bruge det i hverdagen. Registrering af nye genstande har derfor ligget stille i en periode.

Frivilliggruppen

Medarbejderstaben består af både lønnede- og frivillige medarbejdere. De to medarbejdergrupper arbejder sammen om de forskellige arbejdsområder. Den store frivilliggruppe på 60 personer bidrager med arbejdskraft på alle arbejdsområder, og sikrer samtidig stedets lokaleforankring.

De frivillige medarbejdere er organiseret i arbejdsgrupper. De museumsfrivillige tager sig af mange forskellige opgaver fx pasning af haverne, holder museet åbent for publikum, registrering af museumsgenstande og rundvisninger. Arbejdsopgaver og aktiviteter bliver koordineret i et samarbejde mellem de lønnede- og frivillige medarbejdere. Et eksempel på et meget vellykket samarbejdsprojekt i 2018 mellem frivillige- og lønnede medarbejdere var udgivelsen af hæftet "Fortællinger om

krydderurter" og udstillingen af samme navn (jf. afsnittet "Publikationer"). En frivillig medarbejder har gennem flere år arbejdet på at beskrive planterne i krydderhaven. Tegne- og malegruppen, der mødes hver torsdag på museet, malede akvareller af krydderurterne. Museets grafiker layoutede hæftet om planterne, og frivillig medarbejder søgte og opnåede støtte fra Grønt Råd til trykning af hæftet. Den lille udstilling i Skomagerhuset blev ligeledes lavet i et samarbejde mellem lønnede- og frivillige medarbejdere.

Gennem året afholdes sociale- og faglige arrangementer for frivilliggruppen. I 2018 blev arrangeret en tur til Kulturcentret Assistens på Nørrebro for frivillige- og lønnede medarbejdere. Her besøgte vi blandt andet de russiske gravsteder på kirkegården.

De besøgende

Det samlede besøgstal var i 2018 på 19.915 besøgende. Vi har gennem de sidste år oplevet en stigning i besøgstallet, og fra 2016 til 2017 var stigningen markant nemlig en stigning i det samlede besøgstal på 6.840 personer. I 2017 var der 22.043 besøgende på museet. Forskellen er således 2128 færre besøgende i 2018 end 2017. Det lavere besøgstal skyldes for det første, at besøgstallet i 2017 var ekstraordinært højt. Derudover indførte vi i 2018 tilmelding og et max deltagerantal på en række arrangementer fx sommerrundvisningerne. Arrangementerne var i 2017 blevet så populære, at for mange mennesker mødte

op, hvilket havde negative konsekvenser for både deltagere og værter. Dertil kommer, at de bookede rundvisninger i 2018 har været kendetegnende ved mange små grupper på max 15 deltagere pr. rundvisning. Vi kender ikke grunden hertil, men det skyldes formentlig tilfældigheder.

Der er fri entré til museet. Ballerup Kommune kompenserer museet med et årligt beløb for den fri entré. Rundvisninger, børnefødselsdage og oplevelsespakker kan bookes mod betaling.

Det siger de besøgende

"Det har været super hyggeligt at være her. Der er sjovt at tælle kyllinger og æg". Gæstebogen den 1. april.

"Et meget flot museum – dejligt med så mange frivillige, der gør en indsats". Gæstebogen 7. juni.

*"Tusind tak for alle de dejlige minder fra vores Skovlunde Center".
Kommentar til julekalenderen på Facebook den 24. december.*

*"Tak for en interessant og oplysende rundvisning."
Gæstebogen 27. maj.*

De besøgende

Besøgstallet fordeler sig på følgende grupper:

1. Almindelige besøgende, der på egen hånd har besøgt udstillingerne fordelt på henholdsvis voksne og børn.

2. Besøgende (både børn og voksne), der har deltaget i arrangementer fx høstmarked, foredrag og udstillingsåbninger.

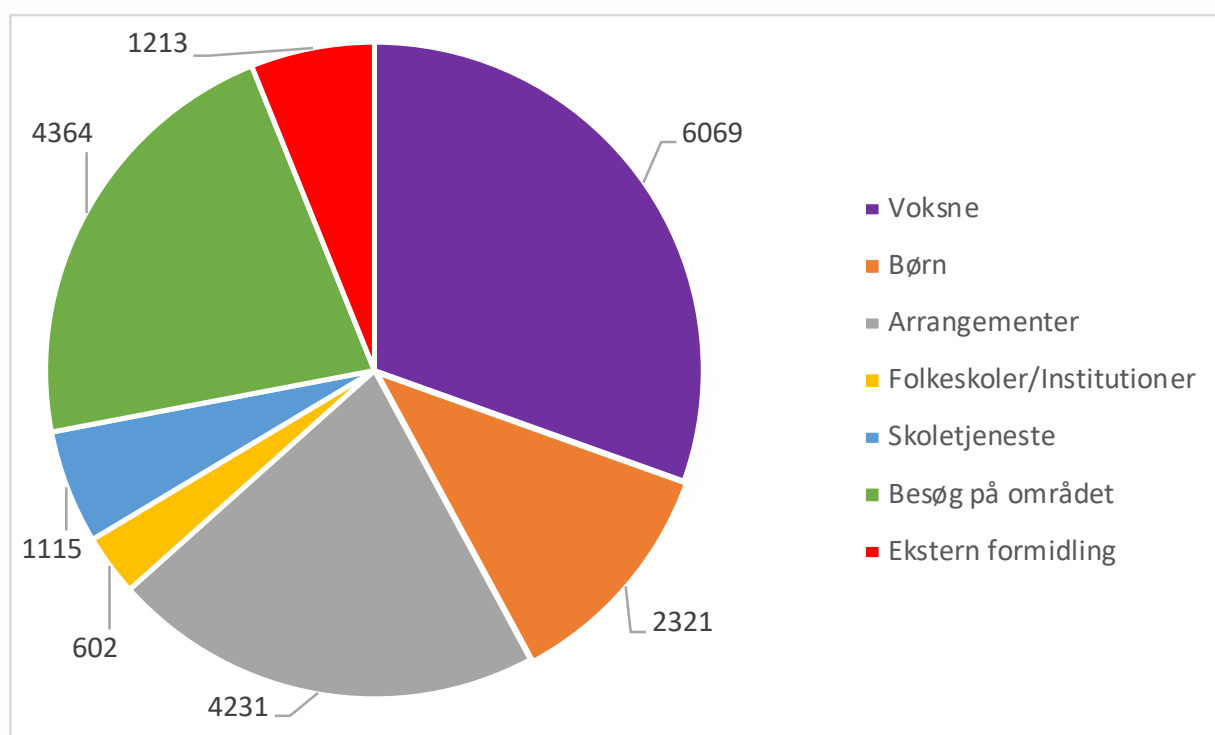
3. Skoler og børneinstitutioner, der har besøgt museet på egen hånd.

4. Skoletjenestebesøg med undervisning (inkl lærere). I dette tal indgår de klasser, der har været til et historisk undervisningstilbud med udgangspunkt i museet.

5. Besøgende der har brugt museets uden-dørsfaciliteter til længere ophold i åbningstiden fx leg med legekassen.

6. Ekstern formidling – formidlingsaktiviteter, der er foregået uden for museet fx foredrag og byvandring.

I 2018 deltog flere besøgende i ekstern formidling end året før, hvilket skyldes, at vi har haft flere "ud af huset" arrangementer. I 2017 var der 330 besøgende til arrangementer, der foregik udenfor museet, og i 2018 var tallet steget til 1213 besøgende (jf. afsnittet "Temarundvisninger og historiske vandring").

Markedsføring og butikkerne

Museumsbutikkerne

Museumsbutikkerne styres af en lille gruppe frivillige medarbejdere i samarbejde med det lønnede personale. Salget er delt i to afdelinger: I købmandsbutikken sælges varer som gammeldags slik, legetøj og køkkengrej. I hovedindgangen sælges postkort, bøger og hæfter med relevans for udstillingerne og lokalhistorien. Der bliver købt specialvarer ind til de forskellige arrangementer og højtider fx høstmarked, jul og fastelavn. I forbindelse med udstillingen "Ballerups mange ansigter" bød butikken på bøger om Venligboerne og indvandringens historie, og i forlængelse af krydder- og dufthaven blev indkøbt nye varer med krydderurter blandt andet Kvansnaps. Omsætningen i butikkerne var i 2018 på 89.500 kr.

Markedsføring

Vi markedsfører museet gennem mange forskellige kanaler og platforme fx via hjemmesiden, nyhedsbreve, Kig&Lyt, lokalaviserne og de sociale medier: Facebook og Instagram. To gange årligt udarbejder vi et selvstændigt indstik til Kig&Lyt under navnet Museumstidende. Indstikket indeholder sæsonkalenderen samt en kort historisk artikel inden for et tema, der findes i programmet. I foråret havde Museumstidende tema om krydderurter i forbindelse med den nye formidling omkring krydder- og dufthaven. Efterårs- og juleavisen handlede om vintermørke og julens overtro i landbosamfundet. Vi bruger desuden Kultunaut, som de fleste andre elektroniske kalendere også trækker informationer fra.

Bestyrelsen

Museet er organiseret som en selvejende fond med egen bestyrelse. I begyndelsen af året konstituerede en ny bestyrelse sig. Bestyrelsesperioden er på 4 år og følger den kommunale valgperiode. Bestyrelsen startede perioden med at vedtage en virksomhedsplan, der beskriver de overordnede mål, prioriteringer og arbejdsområder for de kommende 4 år

(jf. afsnittet "Udviklingsprojekter"). En del bestyrelsens tid kom til gå med at behandle forslaget i Ballerup Kommunes omstillingskatalog for budget 2019, som gik ud på, at museet i fremtiden skulle drives af frivillige med kun en lønnet koordinator. Forslaget blev til alles glæde ikke vedtaget.

Haverne

De to museumshaver bruges i sommerhalvåret til formidling, og gennem hele året er haverne til glæde for brugerne af området. Haverne bliver med stor ihærdighed og arbejdsglæde passet af haveholdet, der er en af de frivillige arbejdsgrupper. Et lidt større haveprojekt i 2018 var at nedlægge et vildtgroende buskads af snebær i dufthaven. Buskadset blev erstattet med et græsstykke med bænke, hvor de besøgende om sommeren blandt andet kan nyde de smukke lyserøde duftroser.

Pederstupvej 51-53, 2750 Ballerup
www.ballerupmuseum.dk

BALLERUP
MUSEUM

